

Årsrevy for
Malermesterlauget i Bergen By

Hilsen til fagfolk i BERGEN BY!

Mel.: Her i gamle Bergen by.

Når det gjelder male hus,
må en maler være dus
med sitt verktøy og med oljer og pigmenter.
Om av nytt vi mangt kan ha,
ikke alt er like bra
med de underbare nymodens patenter.

Over alt er dukket opp
denne lumske Meldug-sopp
som vil skjemme selv en prima utført maling.
Hvorfor male i det «blå»,
sløyfe ting du stolte på,
etter såkalte eksperters dagsbefaling?

Var det sopp-dreper du sa?
Nyss i staten U.S.A.
har man nøye prøvet slike preparater.
Konklusjonen klar som vann:
Uten sinkvitt i ditt spann
når du aldri frem til gode resultater!

Etter omfattende amerikanske undersøkelser, får man en maling-film som viser utmerkede resultater i enhver henseende når man bruker sinkhvitt i en mengde på minst 30—35 % av tørrstoffet.

SINKHVITT ER DET ENESTE KJENTE PIGMENT SOM
EFFEKTIVT BESKYTTER MOT MELDUGG (Blåsopp).
SINKHVITT HAR EN ENESTAENDE EVNE TIL Å BESKYTTE
KULØRTE MALINGER MOT FALMING (Farveretensjon), OG ER
DERFOR DEN MEST VERDIFULLE TILSETNING TIL DISSE

GJERSØE SINKHVITT

**DEN NORSKE ZINKHVIDTFABRIK
MARIUS GJERSØE**

GRUNNLAGT 1891

OSLO

Vakstærker og pengemangel

Uklare horisont - s. 19
s. 20

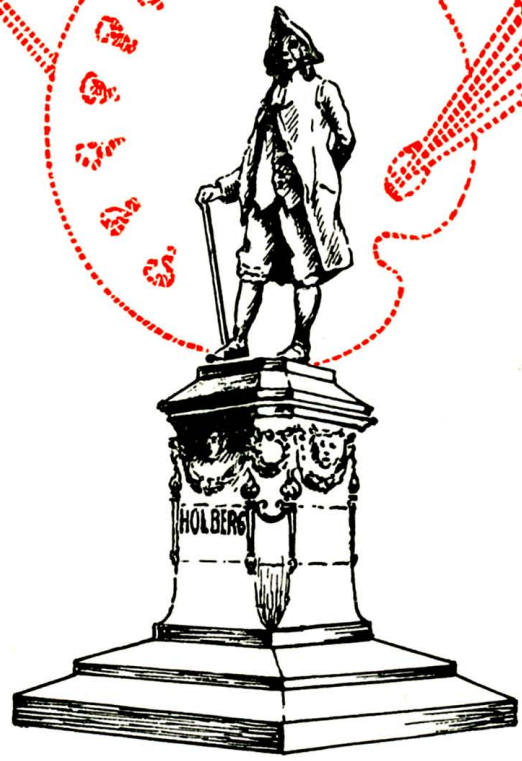
s. 18

Stortingens og planøkonomi

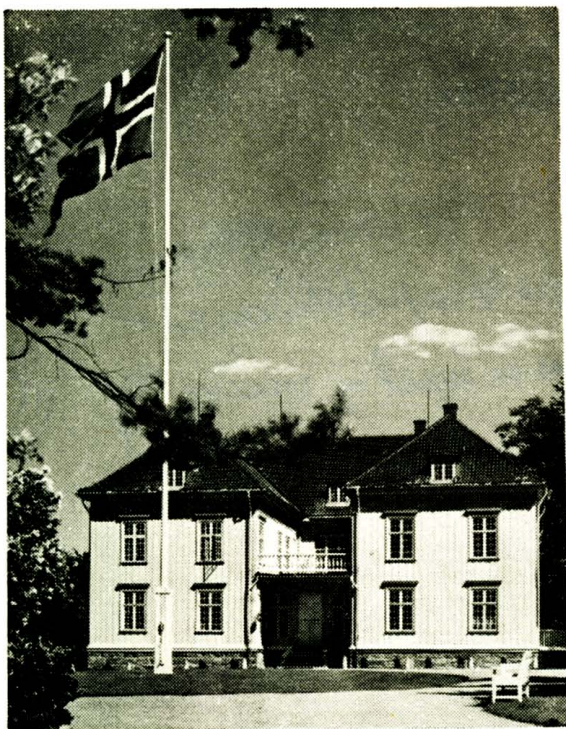
Uklæringsmarked og monopolkapitalisme

Hans professor Ragnar Frisch - s. 18
s. 29

Samfundets

**Årsrevy for
Malermesterlauget i Bergen By**

Eidsvollsbygningen var opprinnelig den gamle hovedbygningen på Eidsvold Værk. Den fikk sitt nåværende utseende av Carsten Anker i 1795. I 1814 var bygningen sete for Notabelmøtet og Riksforsamlingen. I 1854 ble Eidsvollsbygningen med omliggende park overlatt Staten som nasjonaleiendom.

EIDSVOLLSBYGNINGEN

ett av våre betydeligste nasjonalminnesmerker fra nyere tid — ligger vakker og velmalt «bak Eidsvolls grønnende trær». Den er malt med ren linoljemaling med LIBOLIN som gir vakker og varig beskyttelse.

Libolin

for lønnsomt vedlikehold

Der det er fare for sopp i malingfilmen bør De bruk LIBOLIN EXTRA. Det er vanlig LIBOLIN tilsatt en aktiv soppdreper i form av en ikke-flyktig kvikksølvforbindelse og andre meget verdifulle antisoppmidler.

VELKOMMEN

Du gode, gamle malerfest.

En hilsen fra damene.

Mel.: Per spelemann.

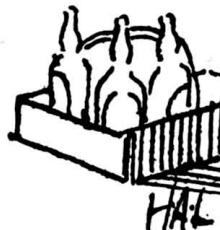
Se øynene skinner og leppene ler,
man blunker så skjemtsomt til en og til fler,
i kveld er vi kåte med sang og med kvad,
ti ungdom og galskap de følges jo ad.
Du gode gamle malerfest — du malerfest —
for deg: Hurra!

Nei intet så herlig som kjente å se,
og kan vi så feste dess bedre er det!
La gledens kulør bli vår farge i dag,
først da er vi mestere uti vårt fag.
Du gamle malerstand, oss alle mann
et høyt: Hurra!

Vi hører så nok om besvær og om grin,
et strålende smil er en god medisin,
til solskinn og glede vi alle er skapt,
og slik kost får ingen i aften for knapt.
Du gode gamle festhumør, du festhumør,
for deg: Hurra!

Vi byder velkommen med begrenes klang,
vi fester jo bare en eneste gang:
Gid gleden må vare til neste års fest,
må lykken bli hverdagens hedrede gjest!
Du gode gamle malerfest — vår alles fest,
et langt: Hurra!

A. A.

DEN NORSKE SANDPAPIRFABRIK — VALLØ —

Fabrikerer Sandpapir i fortrinlig kvalitet
Støtt norsk industri — Bruk vårt Sandpapir

Telegramadresse:
SANDPAPIR, TØNSBERG

Telefon:
803, Tønsberg

Printon

VASKETAPETET I
SÆRKLASSE NÅR
DET GJELDER
TOPPKVALITET
OG LAVE PRISER

Det blir billigere å
TAPETSERE
VASKEKTE

Printon
ER VEGGEN

FRA KR. 7,80 HOS TAPETFORHANDLERNE

TIL LYKKE MED VINTEROFFENSIVEN.
Den gavner også forbruket av markedets
beste hvite:

Nøytralt

Leveres i poser, samt løst i kartonger og
hvite lerretssekker.

FERDIGLAGET KLISTER (pappdrums)
og forøvrig mange sorter FLYTENDE
LIMER for håndverks- og industriformål.

*Norsk Plantelin*¹⁹
Oslo Etablert 1916

Postboks 2036 — Tlf. 37 16 02
THV. MEYERSGT. 9

„Sandpapir Nr. 1”

foreligger hermed i 42. årgang til vår årvisse familiefest, som et første vårtegn, ikke bare for solens økende evne til å trylle spirende liv til oppstandelse etter vinterens dvale, og til en livligere rytme i vårt daglige arbeid. Også i samfunnslivet er det tider, da forholdene forlater bedringens vei og det strøes sand i maskineriet, slagg fra gamle tankevaner med nedbrytende inngrep i det daglige virke, som strider mot sunn sans og like vilkår i arbeidslivet.

Det er ikke så underlig at opprørske tanker brer seg, at halve verden beherskes av diktatorisk maktbrynde i troen på, at bare konsentrasjon av samfunnsmakten på få hender kan ordne opp i disse forhold.

Denne økende trussel om maktkonsentrasjon har også slått dype røtter i vestlige regjeringer, som står splittet med uklare tanker om hva vår menneskeretts-erklæring krever av oss.

Det er derfor tvingende nødvendig å ha det klart for oss, at en ensidig milliardslukende kapprustning er lite betryggende å bygge vår fremtid på, men meget mere om vi evner å modne folket i valg til en sunn rettsbevissthet med klare linjer. Dette reiser problemer av langt alvorligere karakter, enn de nålestikk arbeidslivet daglig er utsatt for. Det må derfor sies å være en uheldig form for latskap, når noen mener at vi har nok med problemene i vårt eget fag og dermed unnlater å føre tanken videre til samfunnsforhold, som er årsak til våre vanskeligheter. Som medlemmer av samfunnet burde vi alle føle behov for å øke vår forståelse av hva det er, og hva det burde være, for derved å kunne gi våre politikere friske impulser i sitt virke, i stedet for bare å ta det makelig med en hoderysten og mene, at de ikke er modne for sin ansvarsfulle oppgave. — Her må vi imidlertid bryte den røde tråden og radioen fra visdommens kilder om tonen fra himlen med bud om fred på jorden når vi bare finner den rette vei. Menneskeåndens eventyrlige evne til å kunne trenge langt inn i naturens mysterier gir den også evne til å klarlegge naturens lov i samlivet mellom mennesker. Og så slår vi over til damenes oppsang, og lar våren evig ung fange vårt sinn i familiefestens glade rytmer.

Vi hilser våre annonsører og kolleger med ønsket om at det helst vil gå bra med gode tider i årene som kommer for alle gode krefter i landet vårt.

Turen til landsmøtet 1962.

For oss som var så heldige å få være med på Landsmøtet i Sandefjord, ble turen en opplevelse av de sjeldne, både selve forhandlingene og ikke minst reisen og oppholdet der nede.

Selve møtet og hva som der foregikk skal ikke jeg gå nærmere inn på her, da det blir referert grundig i neste nummer av Maleren. Jeg skal heller forsøke å gi et lite referat av selve turen.

Deltakerne møtte opp på Flesland flyplass onsdag 28. februar 1962, kl. 16.00 og det viste seg at alle hadde tatt med seg sine fruer, et par av dem hadde aldri før satt i et fly og var naturlig nok litt spent på hvordan det ville føles å være i luften.

Flyturen startet i et enestående vær, der fantes ikke skyer på himmelen, og flykapteinen opplyste at han ville fly litt utenom ruten for at vi skulle få mest mulig utbytte av turen. Og det skal jeg si vi fikk. Vi fløy lavt over Bergen, så lavt at vi uten vanskelighet kunne telle takstenene på husene. Kvamskogen lå snart under oss med snøkleddede vidder og topper, og så plutselig lå Hardangerfjorden der som en svart stripe i alt det hvite, og av alle de snøkleddede flater stakk Folgefonnen seg tydelig ut. Flyveren fant så ut at han skulle vise oss Fossli fra luften og tok et sidestup for at alle skulle få se.

Ut til høyre for oss stakk plutselig den karakteristiske «Hårteigen» opp av fjellvidden, den lå der som en stor bløtkake omkranset av krem. Et øyeblikk etter fløy vi lavt over Hardangerjøkulen hvor to skiløpere vinket til oss. Hallingskarvet viser seg så til venstre for oss, og vi fikk se hvor farlig denne kammen er, der den stuper bratt ned. Alle de kjente høyfjellssteder passerte under oss, blant annet Ustaoset med sitt mylder av hytter, og ute i horisonten ruver Jotunheimens trollskap. Det siste vi ser av fjellheimen er da flyveren tar turen over Norefjell og også her tar et sidestup slik at vi ser både hytter, skitrekke og skiløpere.

Turen går så videre over Østlandets langstrakte skogstrekninger og så har vi Oslofjorden med sine holmer og nes fulle av hytter under oss. Flyturen er over for denne gang da vi noen minutter senere lander på Fornebu etter en flytur samtlige ombordværende aldri vil glemme. Debutantene vi hadde med var overbegeistret for alt som hadde med fly å gjøre, og uttalte at de aldri kunne tenke seg andre transportmidler.

I Oslo skilte vi delvis lag med hverandre for noen timer og møttes senere på hotellet i Sandefjord.

Hotellet ja, det er et kapittel for seg, navnet er «Park Hotel», Sandefjord, hotellet var ferdig i 1959—60, og har en beliggenhet og et bygningsmessig utstyr som er helt enestående. Det er omgitt av et storslått åpent

Husker De den gang?

. . . vi måtte be pent for å få varene —
men nå ligger bestemmelsen i Deres hånd!

**Andersen &
Engbretsen**

Innehaver: Andreas Wohl - Pilestredet 10 - Sentralbord 33 71 80 - Telegr.adr. Carmin Oslo

parkområde hvor der om sommeren er over 10.000 blomster og planter. Her ligger også det berømte hvalfangstmonumentet, og småbåthavnen like ved. Selve bygningen var full av en mengde tekniske finesser, som dører som åpnet seg når man trakk på dørmatten, heiser med kontrollstråler, som nektet å gå når der var flere passasjerer enn lovlig i dem.

Balustraden utenfor bankettsalen hvor hovedfesten ble holdt var rene turistattraksjonen, med franske gobeliner på veggene til verdi av godt og vel en halv million kroner. Bankettsalen var et monument over førsteklasses norsk arkitektur og håndverk. Et praktfullt tak dekorert både i farver og gull, og med utsøkte franske lysekroner, veggene var trukket med nydelige røde silketapeter. Det hele var så imponerende at det er umulig å beskrive det, det må sees, og det beste av det hele var at trekningsarbeidet i så å si alle rom var utført av malere.

Etter tre travelt opptatte dager sto vi så på reisefot igjen, og sa adjø til alle de gamle og nye venner vi hadde skaffet oss. Selve hjemturen ble for oss som fløy en gjentagelse av fremturen, været viste seg også da fra sin beste side, og vi landet på Flesland etter en helt igjennom vellykket tur.

Det hadde vært en anstrengende men lærerik tur, og det er å håpe at de erfaringer deltakerne fikk, kan komme vår forening til gode.

Ref.

Årsfesten

No e de snart tid te årsfesten vår igjen, å de må eg seie eg gleder meg te, eg synes nesten de e utrolig at ikkje de e mange me meg som har de på samme måten.

For ska eg vere erlig så synes eg at de e en skam for malerne at ikkje di e mere festlig anlagt enn di e, vi e som regel di samme som går igjen. I å for seg gjøkje de nokke for vi har de så gøi som de går ann å ha de, men litt nytt blod hadde ikkje skadet. De e nesten vemodig å høre på de eldre når di forteller om familiefestene før i tiden med over hundrede støkker ved bordene, å no har vi et jevlig bal for å nå opp i de vi vanligvis er. Når vi så vet ka vi får for pengene vi betaler så skjønner ikkje eg ka så e gale.

På julemøte i Håndverkeravdelingen no sist var de like dan, der var tre hele malermestre tilstede. Den ene var formann i Håndverkeravd., og di to andre var festkomiteen så de va ikkje bedre der heller. Men vi som var der hadde en alle tiders kveld, så nok en gang kan di angre di som satt heme.

I år fyller foreningen 70 år, ikkje nokke jubiléum akkurat, men en bra alder allikevel, nokke stor fest

blir der ikkje den dagen, men en liten sammenkomst blir de vel, å så e de bare å håpe at styret slepper å sitte aleine.

Når vi snakker om styret så kom eg te tenke på ka eg skrev ifjor om at de så ut te at styre hadde gjort bra arbeid siden der var så lite kritikk, de ser ut som at de samme blir tilfelle iår for der e veldig få røster som hever seg i salen på møtene våre. Om de e bare av de gode kan jo diskuteres, for litt kritikk av og te skader ikkje, tvert imot, og på den andre siden viser de jo at medlemmene e våkne.

Ifjor nevnte eg såvidt tariffrevisjonen å som ventet blev de meistrene som måtte betale, å nokke annet va no ikkje å vente. Å på toppen av de har vi jo fått folkepensjonen, åsså der må vi være med å betale de meste av kaken, jo de e rå te merke at vi lever i en velferdsstat.

Men de e en ting eg har spekulert på lenge, å lurt på om ikkje de va en sak for forbundet vårt, å de e i forbindelse med disse tilskuddene staten gir te forskjellige yrker. Eg lurar stykt på om ikkje vi skulde vært frempå der å sitt om vi kunne halt nokke av de millionene så di øser ut. Vist eg ikkje tar feil så leste eg nettopp at der va gitt tilskudd te torskefisket på 28 millioner kroner iår, å de synes eg e for mykkje av de gode, tenke seg te at forde at fiskerne taper penger på å fiske så ska staten, altså vi, være med å betale for at fiskerne ska få fortjeneste. Først tenkte eg at nokke må være galt, men så slo de meg at her hadde malerne sin store sjangse te å tjene litt på anbudene sine, og dermed satte eg meg te å skrive et forslag te forbundet vårt. «Eg foreslår herve at forbundet søker staten om et tilskudd på de nødvendige millioner te dekning av alle de tap som malerne rundt

Der er

**til forskjell
i kvalitet og pris**

AGENT I BERGEN:

FINN L. B. LARSEN

TLF. 32 138

SADOLIN & HOLMBLAD A/S

ALNABRUVN. 7, OSLO - TLF. 67 75 94 - TLGR.: SADOLINS

Tilsluttet Sadolin & Holmblad A/S Konsernet -
Nordens største og eldste i maling og lakk.

TEMPORIN

HELMATT INTERIØRMALING

TEMPOSILK

SILKEMATT INTERIØRMALING

TEMPOLUX

STRYKELETT EMALJE

SADOLOID

HØYGLANS EMALJE

PRIMAX

ALKYDPASTA

DANOX

LINOLJEMALING

SADOTON

UNIVERSAL TONEFARGER

SADOTEX

PLASTIC MURMALING

SADOLINS

PVA EMULSJONSMALING

SAHOCOL

LYS GULVLAKK

MAXOL

ALKYDOLJE

FAMILIEN

Jingo

fra

fabrikken som lager

Maling for fagfolk

Helmatt

Silkematt

Blank

PVA

Linoljemaling

Alkydforsterket linoljemaling

Parkettlakk, syntetisk

Epicote lakk

Gulvolje

Malerverktøy

FINN GJÆRUM Kjemisk teknisk fabrikk, Skien

Telefoner: Skien 20 726 . 24 695 . Oslo 56 64 77 . Trondheim 41 793

om i landet har på grunn av di altfor lave priser di holder. Prisene er jo så lave at de e helt uforsvarlig å la de fortsette på den måten de no e, men et tilskudd i rette øieblikk vil redde mange malere fra den sikre undergang, og samtidig hjelpe dem te å fortsette med de lave priser». Dette mener eg e rette ord i rette øieblikk, å så får vi se om forbundet e enig me meg, i alle tilfelle har eg gjort mitt for å redde standen.

Jeneralforsamlingen iår gikk som vanlig for seg i rolige former uten nokke kritikk te styre, så de seiler fortsatt i medvind. Etterpå var der en festlig hyggestund kor eg spesielt la merke te at nokken av de yngste medlemmer hadde gitt seg tid te å være me, å etter deres uttalelser tror eg at di kommer igjen også neste gang.

Diskusjonen kom også igang når de led på og de e spørsmål om ikkje formannen neste gang ska vente med å klubbe møte ut te klokken har rundet midnatt. Den nye formannen kom heldig fra åpningen av sin regjeringstid og de ska bli inntresant å se kordan han fortsetter, han skulde no ha alle muligheter for å gjøre de godt, for mitt inntrykk e at når han først går inn for en ting så gjør han de grundig.

Så e de bare å håpe på fortsatt fremgang for foreningslivet til tross for konkurransen med fjernsynet.

Gullriksen.

Avskjedshilsen.

Når jeg nu er «avgått» for annen gang etter 7 år som formann, så er der mangen en ting og sak jeg gjerne ville ha bedre gjennomført.

«Det samme mener sikkert medlemmer og kolleger.» Jeg tenker da tilbake til tiden for 25 år siden, da jeg ble innvalgt i styret.

Der sto den gang mer respekt av styret og dens formann. Men tidene forandrer seg og vi blir mer tolerante. I disse år har jeg lært meget, takket være gode innlegg fra medlemmene, og takket være at jeg har fått lov å representere foreningen utad: På landsmøter og møter i hovedorganisasjonen.

Jeg må vel si man blir litt avslipt med årene, men fremdeles vil jeg ha mine meninger og gi mitt syn på saker og ting.

Til medlemmene vil jeg si: Følg med i alt som skjer: Les aviser, «Sandpapir»* — fagskrifter — Maleren — og ikke minst — tariffier og prisbestemmelser, skatterett og trygderett.

Alt har man bruk for. Vi lever i et samfunn med mange goder. Følger man ikke med så blir det onder.

Så til slutt vær med på møter i din forening. — Diskuter problemer med dine kollegar. Slutt opp om vårt landsforbund og alle tilsluttende organisasjoner.

Følg med i alt som skjer på malerfronten, og alt som skjer i din by og i ditt land.

Og du vil komme langt i ditt korte liv.

Hilsen

«Den avgåtte»

*Red.

Meddelelse til Norges Bank 1962.

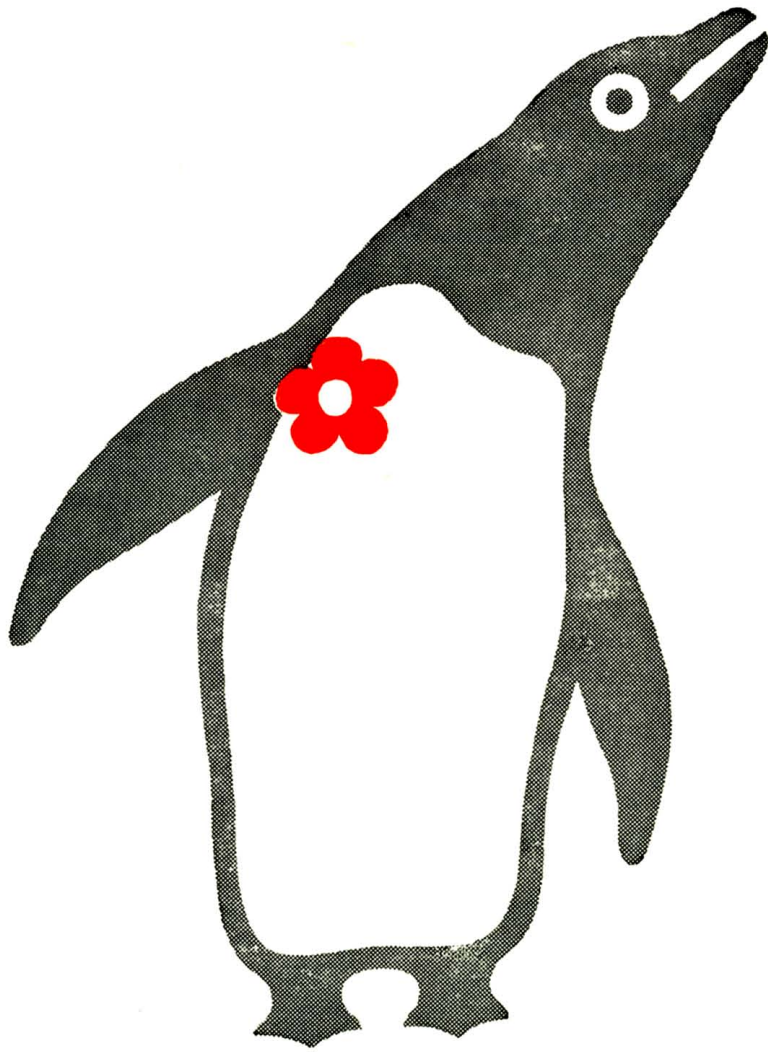
For oss er det en udelt glede, at bankens direksjon har savnet vårt bidrag til forståelse av tidens uklare økonomiske forhold, og det er bare vår kostbare tid som har vanskeliggjort det for oss å kunne tilfredsstille bankens ønsker. Tiden løper da også altfor hurtig fra oss i det korte spenn av tid det er oss forunt å leve og gjøre en innsats på denne vår jord. Det er allerede gått fire år siden vi beklaget den uvetlige forringelse av vår verdimåler, som den omfattende mangedobling av papirpenger uten dekning medførte. Denne grove forfalskning av vår verdimåler virker likeså nedbrytende, som at 25 sentimeter noteres lik 1 meter i handel ogandel. Skulle en privatmann snyte på metermål eller vekt blir han straffet for bedrageri, men når Norges Bank gjør det samme med vårt verdimål, da blir dette bare dysset ned. Den økte pengemengde virker flott på papiret og kan ha interesse for den som samler pengesedler som andre samler frimerker. Men på den som må bruke ervervete pengesedler til det nødvendigste livsopphold virker bedrageriet med full tyngde.

Følgen er at vi har glidd ut på inflasjonens farlige skråning med økende krav om høyere lønn og om statsstøtte på løpende bånd fra dem som er sterk nok til å bli hørt.

Det har liten hensikt å legge skylden på et villedet Storting, ti det er fagøkonomene, i første rekke direksjonen i Norges Bank, som har selvfølgelig plikt til i klare ord å advare mot denne forfalskning av pengeverdien, som er den opprinnelige årsak til at vårt økonomiske liv er gått i spinn. Sosialøkonomen Keyne's fantasifulle pengeteorier, uten hensyn til hvorledes de setter andre økonomiske faktorer i bevegelse, har nok fremdeles dype røtter hos de regjerende og deres rådgivere. Deres forsøk på å skape en velferdsstat må derfor ende i kaos.

Dersom direksjonens medlemmer ikke ønsker å dele æren for denne utvikling anbefalte vi dem i vår forrige meddelelse å ta sine hatter og gå.

Dette har de ikke hatt hjerte til, og så nær kassen som de sitter lider de vel ingen nød. For sikkerhets skyld har de vel også anskaffet seg nye hatter. Vi skal denne gang ikke si mer om disse forhold, men bare anbefale direksjonen en fordomsfri innlevelse i de økonomiske utsyn vi i rikt mon gir på andre sider i denne tradisjonsrike årsrevy.

F T

**FENOM-enalt
godt nytt år!**

Jotun

Nils gikk

Egil kom

givenheter kan nevnes, at Tor er gått i trening som dommer på varefronten, men fra den har redaksjonen ikke mottatt noen rapporter. Kjell er derimot gått inn som oppmann i festspillene, hvor også et nytt navn med gammel klang dukker opp nemlig Ole av dynastiet Tollefsen. Dette unge skudd på stammen

Mesterskapskonkurransen

som ble holdt på generalforsamlingen den 24. januar bragte den vesentlige endring, at Nils etter sin annen lange periode på mesterskapstabureten nå ønsket å gå i trening for å styrke seg til nye bragder.

Denne gang deltok han derfor ikke i mesterskaps-kappløpet som overlegent ble vunnet av Egil med 99,78690 poeng, 2 år før nestemann.

Egil er beskjedent kultivert i sin opptreden og med mange års erfaring i styrets virke er han en verdig arvtaker etter Nils. Og når han blir varm på tabureten vil nok hans røst få et preg av myndighet som når den fjerneste krok i salen. Det passer godt inn i begivenheten, at Egil denne familiefestens uke passerte sitt femtiende år og vi hilser ham:

*Når femti år du fyller
nå i livets lyse sommer
vi hjertelig deg hyller
med gode ønsker for år som kommer.*

Fra andre plasseringer under mesterskapslekene kan refereres, at Fritz atter kom inn i dommerkolegiet for å holde tabureten varm, når ikke Egil gjør det. Egil A. fortsetter sin skribentvirksomhet, og ingen ønsket andre enn Claus som forvalter av tvilsomme dokumenter fra Norges Bank. Finn sikret seg plass i kollegiet for å kunne legge tungen på vektskålen i tilfelle stemmelikhet. Og så rykket Kjell og Rudolf opp klar for ledig plass i startgropen. Av andre be-

Finn Michelsen

strutter av en tiltaksvilje som nok vil stå på høyde med slektens tradisjoner.

Fra Prisdirektoratet for Produktiv Idrett bragte Claus den overraskende meddelse, at det ingen karakter skal gis ved konkurranser på bygningsfronten, men at den som ofrer de fleste tusen kroner mer

Våren kommer med **STARINA**

Starex P.V.A.,

Staro-blank
ferdigstrykningsfarge

Trygg linoljemaling

og

Star's D.D.-lakk

Med hilsen

STAR MALING- OG LAKKFABRIKK . DRAMMEN

Agent: Erling P. Thuen . Telefoner 16 249 - 15 662 - Bergen

WALLO

tapeter

GARANTI FOR GOD KVALITET

enn han har råd til, skal tildeles 1. premie. Når dette gjennomføres på bred front innen håndverket, vil det ikke bare bidra til å bremse inflasjonen men vil også gjøre det mulig for staten å sikre en større del av det norske folks gode levekår som kontrollører. Det er jo der alle fornuftige folk søker plass for å spare seg for nerveslit. For øvrig strutter regnskapet av store tall også for skyldig kontingent. Vi blir vel aldri fri eksperter på det område.

Ingen av disse var imidlertid med oss da dagen ble sluttet av i festlige former. — La oss til slutt referere at gode kolleger i rund sum har gitt bidrag til Det Stigende Fond, andre gode kolleger til eksempel. Bidrag er også innløpet fra Nikolai M. Nielsen & Søn A/S og likeså fra den eldre Dameforening, som fremdeles samles i sluttet krets om gode formål. Alle disse fortjener vår hjerteligste takk.

Barometersving 1962

JANUAR: Vi er kommet tilbake til gode gamle dage, hvor mester kan ligge lenge om morgenen, «å kose seg med kånen».

Generalforsamlingen holdes og Nils går for godt. Tro det den som vil.

FEBRUAR: Møter holdes, der velges representanter til landsmøte. Hvem er den heldige som opplever det.

Jo, det blir styret som sedvanlig og allernådigst den «avgåtte formann».

Fritz er jo selvskreven, han skal visst ha pensjon fra landsforbundet?

MARS: Landsmøtet holdes. Mestrene koser seg på «Park Hotel». Sandefjord kan det og har det. Møter tre dage til ende med fest på topp. Alle tiders møte- og feststed.

Vel blåst Sandefjord og vårt forbund.

APRIL: Ny akkordtariff innføres, mestrene klør seg i håret. Det vil si de som har noe igjen da.

Akkorden stiger: Og vi synker: Hvor skal dette ende.

MAI: Nu startes for fullt på utvendig arbeid. Plenty arbeid: Gode priser og alle i godt humør. 1. og 17. mai feires, folkene har fått sitt til fest. Vi sitter igjen med tom pung.

JUNI: Fellesmarkedet åpner:

Her frembydes malere av alle nasjoner: dansker, tyskere og italienerne med lirekasse frembydes. Her skal konkurreres og her skal spilles. Vi holder oss kald: Vi er vant med litt av hvert.

JULI: Alle tiders feriemåned: Vi har fri: Våre arbeidere koser seg på land og på sjø: Vi sitter hjemme og suger på labben. Feriepengene tok knekken på oss. Hva blir det neste?

AUGUST: Nye skattsedler utskrives: Skatten betalt? Jo, sa du smør. Men ny seddel er feit. La oss lære av kemneren. Det er gutt som kan det. Her skulle vi ha hatt oss et kurs i kalkulasjon.

SEPTEMBER: Alle fabrikker innbyr til møter:

Alle lager verdens beste maling.

Alle tror det, og ære være de for det.

Kjemikerne definerer og vi grublerer. Hva med alt vi har lært i ett langt liv, og av strev med prøver og tanker?

OKTOBER: Medlemsmøtene begynner, ingen møter opp. Alle kan alt, og intet å lære. Dette viser våre priser: Alt er selvlært. Det kan være bra, men ikke alltid. Styret tenker og tenker. Er det dansemoro vi skal satse på?

NOVEMBER: Styret sammenkaller alle komiteer. Takker for alt som ikke er utført. Og håper på et godt samarbeide i 1963. Takker — smiler og er tilfreds.

DESEMBER: Generalforsamling planlegges: Alle klager — lite er utrettet. — Formannen kaster klubben: Her må annen lut til. «Det som gjerast kunne er gjort». Medlemmene kvir seg «kontingenter og avgifter stiger». Året skal oppgjørets: Hva blir igjen? Lange tryner og runde fjes. Oppgjørets dag nærmer seg: Alle er enig: det har vært et kose- lig år. Malerne har godt humør: Det er deres spesialitet. Lys over land — lys over alle snille malere.

N.

*Alle Malerfestere ønskes
Et Godt Nytt År*

Hilsen „Intergardfabrikken”

MALING OG LAKK
FOR HÅNDVERK OG INDUSTRI

F. STEEN-HANSEN
BERGEN

LØRDAGSFRI

Skal jeg skrive noe til «Sandpapir», må det være noe som jeg vil anbefale.

Vi disponerte jo 2 biler, Henrik og Ivars, og mennene nyttet lørdagsfriheten på riktige måten — derfor inviterte vi dem på tur i det B L A.

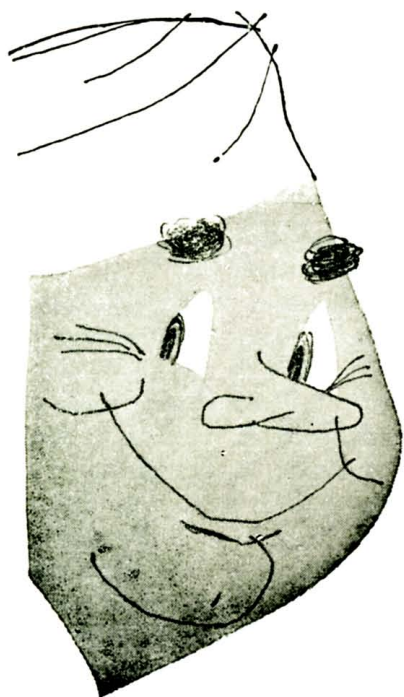
Vi disponerte jo 2 biler Henrik og Ivars og mennene var straks med på notene. Ja hvorfor ikke ta halve fredagen med, vi tenkte på portomoneen, men klarer vi det ikke får de spe på. Fredag middag startet vi og første stopp var Gullbotten. Her forsøkte vi å øke kapitalen på Røde Kors sine spilledåser, det var bare Håkon som kom fra det med gevinst, så bar det videre til Kvamskogen hvor vi slo leir, frem med Propan og trekke kaffe og spise medbragt (spare måtte vi) så gikk turen videre med sang, selv Mary var bort på, mens Håkon og Ivar bare nynnet, hørte fra andre bilen at Lars og frue og Berglijot sang allsang, men så står de jo i sangkor (det har vi aldri merket på festene våre). Ja hvor skulle vi hen, komt forbi Granvin stakk lederbilen med Ivar til høyre, han ville til Ulvik og vi sa skitt la gå. Det angret vi ikke på, Ulvik er en perle her på Vestlandet og akkurat den dagen i herlig solskin gled vi nedover svingene, for et panorama. Så var det å få hus, alt var opptatt av engelske og franske turister, men hotellet hadde et hus, som hadde stått tomt i vinter og det tok vi, gradestokken falt ned til 0, så ble det å fyre med papp og alt vi hadde av papir, samlet oss så på det største rommet her fortsatte vi med sang og skrøner, et par halve varmet godt og alt var koselig, men så skulle vi jo legge oss, kalt var det og sengklær rå, mannen sovnet straks, men jeg fikk ikke varme i benene og etter en halv time forsøkte jeg å stikke dem bort til gemalen,

det skulle jeg visst ikke ha gjort, for de uttrykkene han brukte har jeg aldri hørt før.

Vi stod tidlig opp og tok en bedre frokost på hotellet og gjorde opp — det tok svært på økonomien, vi damer bare skjeglet til hverandre. Så bar det videre til Voss, mannfolkene styrte til Vossevangen Hotel, vi damer mente at det får de betale. Her var vi på forskjellige utflukter, kjøpte proviant, Henrik og Ivar tok tur på Vangsvannet og fisket, 5 øreter ble det, men vi kunne ikke prekivere dem på hotellet så de gikk til kattermat. Søndag var vi tidlig opp, ville starte tidlig i det vakre været, etter en mangelfull frokost kom vi frem til Kvandals campingplass, her lå alt til rette, bord og benker, trakk kaffe og vi spiste ikke, men åt, 3 brød og pålegg, ja russisk krabbe gikk ned på høykant, ikke en skalk igjen, de tok Håkon, så kom spilledjevelen frem igjen, 5 øre etter strek, Henrik var alltid over streken, men forsiktige Lars ble best. Hvor grådig mannfolk kan være når det gjelder 5-øringer. Etter en times kamp drog vi videre, ja mange ganger har jeg kjørt langs Hardangerfjorden men aldri i så vakkert vær og så god stemning. Ved Oddland holdt vi damer møte på et visst sted, fant ut at vi hadde til en lunch, det holdt. Kjøpte kaker for å drikke kaffe i det fri, kaffen er best når vi lager den selv på et idyllisk sted og det gjorde vi ved vannene ved Gullbotten. Så var det å komme hjem, herrene takket pent for seg og vi hadde jo litt å takke dem for, ble enige om at flere slike turer må vi ha, det arbeider vi med og om helsen holder tar vi nok en tur i det blå og neste gang med minst 6 biler.

Hilsen M....

Godt
nytt
år...

LYS - REN - SIKKER

*Vi takker for godt samarbeide
i året som gikk.*

VERA FABRIKKER A/S - SANDEFJORD

Malermestrenes Dameforening

har gjennom årene øket Det Stigende Fond med betydelige beløp. Hver jul gir deres kjærlige tanker seg også utslag i en blomsterhilsen med gode ønsker til eldre kolleger eller deres etterlatte, og en sådan honnør har da også vært til gjensidig glede. I sommerens glade dage tar de turer ut i det blå eller grønne, for en gangs skyld frigjort fra sine menns stadige påheng. Disse, som gjerne vil følge sin kvinne, også når sommeren ånder på fjell og i li, ser gjerne betenkelig på denne emansivering, og det vil være en god tanke om damene inviterer, eller ennå bedre får sine menn til å arrangere fellesturer ut i naturen. Mange festlige fellesturer fra førkrigsårene lever ennå i minnet. Med dette glir vi over til referat av damenes tur i fjor med Maiken (fru Øivind Iversen) som innbyder:

Vi var bare 7 damer, som kunne ta oss fri fra hjemlige sysler og starte en årle morgen med toget i strålende sol. På Trengereid supplerte vi litt til nisten før vi med den ventende motorbåt tøffet ut fjorden til Skafto, nær det historisk bekjente Havretunet på Osterøy. Der kom en heseblesende Maiken og ønsket oss velkommen. Så bar det i svinger opp til den alle tiders hytte kranset av et blomstervell i den vakre hagen, som lå der så lunt i solen. Etter en god frokost slo vi leir på den grønne plenen utenfor og lot praten gå. Snart ble det dog trykkende varmt og vi oppdaget tunge skyer sige innover med torden i det fjerne. Snart brøt uværet løs med regnflom og skrall, og vi måtte ile med å redde fluktstoler og oss selv inn i den vakre peisestuen, hvor vi kunne nyte uværet som raste utenfor. Dette svant like fort som det kom, og blomsterduften etter det forfriskende regn var blitt

påtakelig sterkere, da solen atter banet seg vei gjennom skylaget.

Etter en bedre festmiddag ble vi atter lokket ut i naturen og nyttet da tiden til en tur i de vakre omgivelser. Alt for snart kom dog oppbruddets time, og i flokk og følge bar det ned til motorbåten, hvor en ny overraskelse ventet oss. Sjøen hadde flødd så meget at det var umulig for oss å nå ut til båten i den langgrunte fjære. En robåt ble vår reddende engel og vi er glad for at ingen av våre menn så de elegante akrobatiske bevegelser vi måtte utføre for å hvelve oss opp i motorbåten. På Trengereid gjentok historien med tidevannet seg, men der ble vi heist opp av leende håndfast ungdom. Den eneste som ikke tålmodig kunne vente til hans kone kom var Riise. Han ventet på stasjonen med bilen sin og fikk også med seg et utvalg av oss andre damer. De som ble tilovers tok toget. Dagen ble på alle måter vellykket, og vi takker hjertelig for å få dette referat fra turen med i Sandpapiret vårt».

X & Y

Kakene til familiefesten

leveres av

STRØMGATENS BAKERI & KONDITORI

Mal med **SPLENDEX**

12 a

LATEX INTERIORMALING

ALNA
CHEM. FABRIKER

HARMONISKE FARVER – tørr på halvtimen

- TØRR PÅ HALVTIMEN!
- Meget luktsvak.
- Fantastisk dekkevne - gir jevne, pene farveflater!
- Økonomisk: Liten innsugning på porøst underlag!
- Pensler og ruller vaskes i vann!
- Lett å stryke eller rulle!

SPLENDEX gir bedre resultat hurtigere!

Dagbladet 12. juli 1961.

Velstand og pengemangel?

Høres ikke dette som en selvmotsigelse nå, mens hjulene ennå synger i ekspanderende bedrifter, og disse skuer inn i umettete forbruksmarkeder hvis grenser synes å ligge langt borte for eventyrets fjerne blåner?

Krigens uhyrlige rasering av menneskeskjebner og økonomiske goder har gitt etterkrigstidens arbeidsliv et gunstigere startgrunnlag enn det noensinne før har forekommet. Krigshandlingene krevet enorm innsats av menneskemateriell, samtidig som produksjon av krigsmateriell på løpende bånd måtte foregå i lynende tempo. Krigens utfall var avhengig av dette. Aldri før har derfor studiet av rasjonalisering, automatisering og utvikling av høyverdige kjemiske produkter vært omfattet med en mer glødende interesse enn i disse krigens hektiske dager. De landevinninger i menneskelig viten, som dengang tvang seg fram, skapte et stimulerende grunnlag for den eventyrlige vekst i utbygningen av nåtidens produksjonsliv.

Men nå, mens vi ennå nyter velklangen i de velstandskapende hjuls rytme, kommer det noen skurende lyder, som forstyrrer harmonien i den ekspanderende utvikling. Vi har for lite penger til en fortsatt økende produksjon av velstand.

Og nå er pengeutlånerne straks ute for å rette på dette, ikke ved noen påtale av regjeringens byrder på arbeidslivet, men med propaganda for sin universalmedisin — et høyere rentenivå. De har ingen tanke for, at en strammere pengepolitikk er et tveegget sverd, som øker byrdene på anspente boligbyggforetak, og heller ikke kan gjøre det lettere for produksjonslivet å møte den skarpere konkurranse, som følger en utvidet frihandel over landegrensene.

Blant årsaker til pengeknappheten blir det bemerket, at vår import er meget større enn eksporten, og likeså krever de økte lønninger større tilgang av kontanter. I og for seg kan det ikke være noe å si på, at arbeidskraften søker å få en føling av velstandsveksten. Men lønnsforbedringene går dog den rene sneglegang i forhold til inflasjonen som skapes av den framstormende jobbing i jord og tomteverdi. De økende inngrep denne jobbing gjør i produksjonslivets utbytte og folkets levekår blir merkelig nok omhyggelig neddyttet og kamuflert av ledende finansmenn og økonomer, som om økende grunnverdier ingen innflytelse skulle ha på konjunktorene. Her gjør vitenskapelig tenkning grove misgrep, og en sitter igjen med en lummer følelse av, at dette skyldes påvirkning fra særinteresser i finansverdenen, som gjerne ønsker å bevare dette område for spekulative jobbere, hvor de kan skape seg formuer på andres bekostning uten å gjøre noen innsats for å skape verdiene. De er fritatt

for de mange slags trygder og avgifter, som arbeidslivet daglig er belastet med, og det er på høy tid, at arbeidets menn reiser en harmdirrende protest mot dette gratisteri til parasitter i næringslivet. Alt hva samfunnet gjør for stadig bedre å tilrettelegge vårt land for slektens behov er årsak til økende grunnverdier. Disse verdier kaster vi i grams til uproduktive spekulanter, mens det produktive arbeidsliv, vår eneste kilde til økonomiske resurser, må nøye seg med å bære byrdene ved samfunnets grunnverdiskapende innsats. Så hårreisende er disse forhold, at vi gjerne kan si som Immanuel Kant, at den sunne fornuft er avgått ved døden.

Når jordens muligheter oppkapitaliseres i en høy salgspris, da utlignes ikke dette ved en tilsvarende øket varemengde, og i realiteten blir det en forskuddsbetaling på framtidig arbeidsutbytte. Vi støter her på en av inflasjonens upåaktete lumske kilder. Jordens oppjobbete salgsverdi er straks høyverdig internasjonalt kredittgrunnlag, og den økete import uten varedekning, som da blir følgen, må føre til sterke inngrep i våre disponible pengemidler.

Vår oppgave nå må være å bremse på tiltak, som gjør det vanskeligere å gå en kommende krise imøte, og da er det grunn til å verne like meget om våre aktive verdiskapere som om jordspekulanter og passive rentenyttere.

Halfdan Hansen.

«Grundskyld» sept. 1961.

Uklare horisonter

Menyer til høstens valg er nå slått opp, og i velvalgte betegnelser er det mange lekke retter, som kan friste mannen i gaten på valgets dag. Iblant sies det at en hest og en høne gir 50 prosent av hver, men det ligger vel i sakens natur at kompromissets ånd sniker seg inn i valgkampen for å gi inntrykk av, at alle lag i folket er betenkt med nærrende smuler fra det spesielle parti.

I denne brytningstid synes det konservative høyre dog å ha små muligheter for en moralsk utvikling, der kan åpne veien til det selveierdemokrati av frie selvstendige samfunnsborgere, som det så stolt lokker med i sitt valgmanifest. Dette er valgløfter som ikke kan innfries, så lenge fundamentale uløste problemer ligger og flyter i dølgsmål.

Det skaper ikke frie selvstendige borgere, at det ute i tilbakeliggende bygder, som avfolkes, blir beslaglagt av et kummerlig arbeidsutbytte, ved tollfordyrelser og avgifter, til gunst for lukrative næringer eller andre, som evner å overtale myndighetene til å

gi seg særydelser. Ingen har mer iherdig enn de konservative tatt vare på arven fra feudalmentaliteten i eierettsbegrepet på bekostning av eiendomsretten til utbyttet av eget arbeid. Partiets eiendommelige økonomiske lys, professor Erling Petersen, er, jeg må si, et graverende eksempel på dette, fordi han forlater sin økonomiske vitenskaps område og går til juridisk forsvar av gammel urett. Selv våre udyrkete vidder, der som almenning var folkets siste anker i fedrelandet, er gratis gitt bort til privatpersoner. Mektige særinteressser har skapt forvirrete begreper og gjort det lett å velte skattebyrden over på arbeidslivet, mens gevinsten ved de samfunnsmessige forbedringer i vårt land helt gratis kan innkasseres av heldige jordeiere. At denne konfiskasjon av arbeidsutbytte driver produksjonslivet opp i et klimaks, som glir ut i økonomisk sammenbrudd, viser Vestens økonomer liten forståelse av. Russiske eksperter har mer åpent øye for dette og imøteser utviklingen mot kriser som veien til selvødeleggelse i Vestens verden, som derved blir et lettere bytte for kommunistisk verdenserobring. Økonomiske kriser har vesentlig skyld i at halvkomunistiske tendenser allerede nu har framskutt plass i «frie land». Krigstruslene kamuflere dette, men de sliter på nervene og framtvinger uhyrlige rustningsutgifter. Jo russerne forstår å anspenne vår økonomi til det ytterste, og det er vel også deres hensikt.

Å gå til valg med løfte om å verne vårt kristenmoraliske livssyn virker søvndyssende, når en ser hvor lite det er igjen i våre kirkesamfunn av det opprinnelige kristne budskap. Dette kom som en åndsrevolusjon i en verden av undertrykkelse med evangelisk håp om rettferdighet til slaver og dem som lider nød og om fred på jord, når vi bare, som det heter i østerlandsk sprogbruk «gjennomfører himlens lov også på jorden».

Da det nye budskap trosset forfølgelser, og fenget som ild, ble makthaverne engstelige for sitt klasse-samfunn og gjorde kristendom til statsreligion. Og vi fikk konger av Guds nåde med kirkelig velsignelse som et synlig tegn på, at kirken sviktet sitt korstog mot urett i denne verden.

Dengang var det konsentrasjon av jordeiendom, som var det sikreste middel til folkenes undertrykkelse, som det i dag er under feudalsystemet i land hvor millioner sulter, såvel som i Vestens verden, hvor verdien av dette menneskenes uerstattelige livsgrunnlag er gjenstand for den mest ubarmhjertige hamstring.

Det er på dette område håpet om en fornyelse av det kristenmoraliske livssyn i vårt politiske liv ligger, og her har konservativ politikk liten mulighet til å kunne vise vei.

Halfdan Hansen.

Mal med

LUXAMATT

FLOYELSMATT

LUXARIN

EMALJE BLANK

ALNA
CHEM. FABRIKER

ALKYD INTERIØRMALING I HARMONISKE FARVER

- ★ 100 farver å velge mellom!
- ★ Luktsvak - og lysekte.
- ★ Fantastisk dekkevne. Siger ikke.
- ★ Fantastisk festeevne til alle rene underlag.
- ★ Godkjent brannhemmende.
- ★ Lett å stryke eller rulle.

NÅ I 100 FARGER!

Dagbladet 29. sept. 1961.

Stortingsvalg og planøkonomi

Valgresultatet synes å tyde på at valgprogrammene stort sett er preget av tradisjonelle synsmåter uten friske ilinger, som kan gi velgerne øket håp om lys over uklarheten og forvirringen i den herskende økonomiske politikk. Høyres bombastiske valgpreklame med «selveierdemokrati» ved aksjekjøp, og på den annen side de sosialistiske utsyn hvor bl. a. menn som professor Ragnar Frisch kan si, at frihandel vil gi fritt spillerom for «det uopplyste pengevelde» har neppe kunnet bidra til å gi velgerne bedre forståelse av hva de stemmer på.

Alment kappes valgprogrammene om hva det skal bevilges penger til og hvem som bør få økonomisk støtte, men det står mindre om hvorledes midlene på beste måte bør tilveiebringes, og dette er vel gjerne det svakeste punkt i dagens politikk. Det synes å ha hevd at samfunnet bør ha rikelig inntekt til fordeling etter beste skjønn.

Imidlertid er produktivt arbeidsliv vår eneste kilde til økonomiske resurser, og det kan ikke være likegyldig på hvilken måte dette rammes av skattene. Ser vi eksempelvis på jordbruket som stadig klager over ulønnsomhet, så skulle den naturlige følge av dette være, at salgspris for landbruksjord falt til et lavmål, fordi betingelsen for verdien er, at jorden kan gi et utbytte utover normal arbeidslønn. Dette skulle være en kjent norm for økonomisk tenkning.

Men samfunnet har forkludret en sådan sunn reduksjon av jordprisene ikke bare ved milliardbidrag direkte og ved en privilegert prispolitikk med stadig dyrere jordbruksvarer, men også ved å velte omkostningene ved jernbanedrift og omfattende veianlegg over på det produktive arbeidsliv.

Følgen av alle disse privilegerte fordeler er at prisen på landbruksjord i stedet for å synke tvertom er mangedoblet, og her er gevinsten fritatt for inntektskatt selv om den skrives med sekssifret tall. Jørgen Hattemaker må vel tilhøre en lavere kaste, når hvert øre han mer eller mindre surt ervervet seg blir gransket og skattet som bidrag til jordeieres rikdoms-erhvervelse? Således flyter disse på den rådende velstandsølge infisert av jordeiermentaliteten som til knapt hundre år tilbake var enerådende for landets styre og stell. Det var den som etter Norges storhetstid knuget den almene mann ned i en trellbunden leilendingtilværelse, idet den samtidig med at landskylden gjordes intetsigende fikk gjennomført bruksrett i landets udyrkete vidder som privilegium bare for jordeiere. Da ble det slutt med det frie landnåm i vårt eget land og mørketider i lange århundrer til Amerikas frie jord bragte en folkevandring av vår beste ungdom vestover til eget bruk.

I dag skummer våre velstandsbruk fløten av samfunnsbidragene, ti de smuler som faller på tungtdrevne bruk dekker ikke engang omsetningsavgiften på alle livsbehov og hindrer ikke at bruk etter bruk legges øde.

Den samme historie gjentar seg i byene, som i årenes løp ofrer milliarder for å få bedre orden og flyt i den voksende trafikk og til åpning av nytt byggeland. Følgen er at grunnprisen i forretningssentrene vokser til uhyrlige beløp, og hvorledes tomteprisen i nye strøk belastes byggevirksomheten skulle være så kjent at nærmere omtale er overflødig.

Et voksende samfunn har mange oppgaver, men sålenge vi lukker øynene for denne konfiskasjon av arbeidsutbytte, til berikelse for en uproduktiv jordeierett, blir det umulig å gjennomføre en menneskelig fremskrittspolitikk. Bygger vi på den gode tanke i storhetstidens landskyld og almeningsrett, da gjør vi de første skritt til å sone de overgrep, som i middelalderen tilintetgjorde vårt folks overhøyhetsrett til fedrelandet.

Det kan bare skape fortsatt inflasjon og ulikhet i livskår å la nasjonalverdier av folkets natur og innsatsvilje vedbli å være en voksende inntektskilde for privat spekulasjon, mens omkostningene belastes arbeidslivet i et økende skattepress.

Landskylden, nå vanlig betegnet grunnskyld, vil samtidig gardere oss mot, at utenlandske spekulanter, direkte eller ved stråmenn, kan beslaglegge verdier skapt av norske slekters kulturinnsats og offervilje, som det kan skje om vi blir med i et « tollmuret » frihandelsområde. Reformen vil vekke bitter motstand fra reaksjonære særinteresser, men når almenheten våkner til forståelse av dens betydning for menneskenes økonomiske frigjørelse fra hoveriplikt, da kan det ikke unngås at den bringer friske ilinger og en ny glød inn i vårt politiske klima, som kan gi liberal politikk en dominerende stilling i likhet med hva den hadde i den politiske frigjørings epoke.

Halfdan Hansen.

Dansk tidsskrift «Grundskyld» nov. 1961.

Professor Frisch skyter over målet

I sitt sterke angrep på tanken om norsk deltakelse i et europeisk fellesmarked hevder professor Ragnar Frisch at frie markeder blir en gjenopplivning av det uopplyste pengevelde. Professoren tangerer her skjebnesvangre tendenser i strukturen av vårt økonomiske liv, som krever en langt mer dyptgående undersøkelse enn de overflatekrusninger våre eksperter er opptatt av.

Når imidlertid professoren ser på frihandel som en fare for sunn økonomisk utvikling, da må han ha sett

på økonomisk historie med fargete briller. Frihandelsaksjonen i det forrige århundres England var en innledende kamp mot monopoler, i første rekke mot gods-eierne som i le av høye tollmurer utsuget det almene næringsliv ved ublu kornpriser. Frihandelens gjennombrudd innledet en ny epoke i historien, idet den la grunnlaget for vår tids industrielle ekspansjon. Men under den rivende utvikling vakte en videre kamp mot monopolismen liten forståelse, således som ildsjelen Richard Cobden uttalte det da han ble hyldet av studenter: «Dere, som får til oppgave å frigjøre Englands jord, vil gjøre en større gjerning enn vi har evnet ved å frigjøre dets handel». Og følgene uteble ikke. Det økende råstoffbehov bragte prisene opp i store høyder, og vi fikk de mektige trustere som søkte å underlegge seg alle mineralforekomster verden over for til egen profitt å kunne diktere råstoffprisen til næringslivet. Det store behov for kull førte til en omfattende skjerpning, men bare for tillatelsen til å grave i jorden måtte de tiltakslystne betale store summer uansett om de fant kull eller ikke. Det var monopolkapitalismen, det egosentrete herredømme over jordens naturligheter og over tomter til boliger og bedrifter i de hurtig voksende bysentrer, som uthulet det produktive næringslivs fundament i en inflasjonsutvikling, som bragte verden inn i det første store industrielle sammenbrudd. A gi frihandel skylden for den volltekt monopolkapitalismen utøver er å rette smed for baker, og de konklusjoner professor Frisch drar må derfor også bli misvisende.

Dette irrsyn har ført til meget omfattende tro på planøkonomiske løsninger, hvor et stadig mer ruvende embetsverk må underholdes av de produktive klasser «for å regulere arbeidslivet» som det så vakkert heter med alle de muligheter for bestikkelse og forfordeling av det almene arbeidsutbytte et sådant system fører med seg. Det er skritt på vei til diktatorisk enevelde. Det er riktig som professor Frisch hevder, at Russland ikke ønsker åpen krig fordi Vestens økonomiske system etterhånden vil føre til selvødeleggelse og falle som en moden frukt for russisk ekspansjon, men tidligere advarsler om dette har nok falt utenfor økonomenes alfarvei. Jeg kan bare henvise til «Agrarprobleme», den 600 siders tyske utgave av årbok for Det Internasjonale Agrarinstitutt i Moskva, 1931, hvor den utsugende konsentrasjon av jordens natur- og samfunnskapte kulturverdier påvises å måtte føre til kriseskapende inflasjoner med sammenbrudd og kaos i det «frie» kapitalistiske system. Det er også riktig at et europeisk fellesmarked med beskyttende tollmurer vil gi kapitalsterke konserner store fordeler og verne dem mot «skadelige» prisreguleringer fra den øvrige verden. Europa blir da mer likestilt med Sambandstatene, hvor de store stadig blir større, mens de

Godt hvitt år!

Titan Co. AS
FREDRIKSTAD

alment gode inntekter reduseres av inflasjonens nådeløse vekst.

Demokratisk frihets ånd ligger ennå på høyere plan i norden enn i de fleste andre europeiske land, og det kan neppe tjene til å styrke denne, at vi glir inn bak en europeisk tollmur hvor tautrekningen er mer preget av maktbrynde enn av tro på frihandelens velsignelse. Og dog vil, i motsetning til tollens fordyrende belastning på vårt eget folk, et fritt varebytte gi det fredelige håndslag over landegrensene, som mer effektivt enn noe annet kan skape en vennskapelig atmosfære mellom jordens folk og befri oss fra den overhåndtakende rustningsfeber, som tilintetgjør for milliarder, og med trusler om krig som kan tilintetgjøre oss alle. Frihetens gudinne lider nok i dag av fremskreden bleksott, men frigjørelsen av et folk er ikke avhengig av overenskomst med andre land. Og det land, som viser vei ved selv å åpne sine grenser vil få en gunstig stilling i det frie varebytte. Hva vi må gjøre er å fjerne de byrder som øker våre produksjonsomkostninger, og her er det ikke bare omsetningsavgiften som bærer den gale vei.

Gjennom århundrer har vi ofret milliarder for å bedre arbeidsmulighetene i dette barske land ved allsidig utvikling av våre kommunikasjoner og sprengt vei hvor fjell stenger. Vi har ofret for å føre vårt folk opp på et høyere kulturplan både på teknikkens og åndens område, og verdens forskere har vist oss hvilke eventyrlige verdier det ligger i våre skoger, vassdrag og andre naturherligheter. Men den kulturutvikling, som vi har ofret så meget på, manifesterer seg i verditaksten på jord og naturherligheter, fra bysentrene til det øde fjell, og disse kulturverdier overgir vi gratis til privat hamstring, ja til det faste fundament i det pengevelde som professor Frisch frykter. Det gis ingen annen vei til å befri arbeidslivet fra ufruktbare snyltere enn en utvikling, som etterhånden fører jordens grunnverdier tilbake på folkets hånd som en rentebærende uselgelig prioritet, en stedseverende kilde vernet for felles formål og en kulturarv for nye slekter som skal bygge landet videre. Da kan enhver fritt selge sin eiendom og nyte fruktene av sin arbeidsinnsats på den uten å kunne beslaglegge som gratisutbytte jordens fellesskapte kulturverdi.

Dette er en vei til næringslivets frigjørelse fra monopolkapitalistisk utsugning, som vil uskadeliggjøre dette fundament i pengeveldets maktstilling. Og denne vei står i bedre harmoni til våre begreper om menneskelig frihet, og til de påtrengende verdensproblemer, enn den som professor Frisch ønsker å gå. Denne vil gjøre arbeidslivet til leketøy for departementalt byråkrati uten forståelse av økonomiske realiteter, som rommer de største farer for europeisk kultur.

Halfdan Hansen.

Dansk tidsskrift «Grundskyld» nov. 1961.

Direktør Kaare Petersen og inflasjonsfaren

Røde streker lyser stadig høyere opp på skalaen for levekostnader, og frykten for inflasjonens kriseskapende vekst øker.

Lønnstillegg i forhold til økete priser, som er blitt et vesentlig middel til regulering av forholdet, setter imidlertid ny fart i prisskruen og virkningen blir derfor i høy grad illusorisk.

Det kan derfor være forståelig at direktøren i Den norske bankforening, Kaare Petersen, i et foredrag taler om pris- og lønnspress som kan få farlige følger for vårt næringsliv.

Mindre forståelig er det at direktøren, i likhet med andre finansmenn og økonomer, alltid setter øket lønn som årsak til inflasjon og lukker øynene for inflasjonskilder av langt farligere karakter.

Når en villatomt kommer opp i 160 tusen kroner eller en forretningseiendom i løpet av få år kan selges med en halv million kroners gevinst, da må den almene mann tro at vi har lønnlige gullgruber og at det gjelder om stadig å stille krav for å få del i rikdommen.

Våre økonomiske eksperter må mangle klare linjer når de støtter en sosialistisk regjering i troen på, at omsetningsavgift og høyere rentenivå bidrar til sunn økonomi. For almen sunn fornuft faller de med full tyngde som fordyrende omkostning på arbeidslivet og på forbrukerne, som ikke får utbytte av sitt arbeid i forhold til sin innsats.

Det er tvilsomt om vi for fullt glir inn i fellesmarkedet og legger vår skjebne i hendene på mer moralsk tilbakevigende land, men hvorfor svekker vi vår egen konkurransevne ved å legge omsetningsavgift på bygninger, maskiner og annet produksjonsutstyr samt på vedlikehold av alt dette?

I tillegg kommer avgift på ferdigvaren og hva som belastes den del av produksjonen som besørger transporten.

Direktør Kaare Petersen fremhever bare de hundre millioner i øket lønn til arbeidskraft, som i organisert samling søker å heve seg selv etter trøyekragen, men ikke med et ord berører han, at staten bare i omsetningsavgift belaster arbeidslivet med et tre ganger så høyt millionbeløp.

Det burde være kriminelt at menn med høy vitenskapelig utdannelse ved en sådan ensidighet taeklegger inflasjonsproblemet og bidrar til å styrke troen på sosialistisk glideflukt mot kommunismen.

Det er ikke så underligt at våre sosialistiske ledere, som subber i milliarder av skattemidler, slår tonen an ved å sikre seg selv rommelig livspensjon. Stort bedre er det ikke med demokratisk fordeling av skattemidler i det daglige liv. De milliarder som beregnes

WJ

MIDES

Product Art

å skulle være til støtte for jordbrukerne kommer ikke disse tilgode men kapitaliseres av jordeieren som øket formue. Den mangedobling av prisen på jordbruksjord som følger i statsstøttens kjølvann gir tydelig tegn på dette.

De samme følger har våre milliardofre til bedre kommunikasjoner i by og på land, som medfører en prisstigning på begunstiget jord som synes å være uten grenser. Gjennom årene har det også i norsk presse vært advart mot de farlige følger av dette gratisteri til jordeieretten, men våre vitenskapelige instanser har systematisk gått utenom problemet som katten om den varme grøt.

At vårt sosialistiske styre, ledet av troen på planøkonomiske mirakelevner, ikke forstår jordeierettens økende trykk på arbeidslivet er dessverre et faktum. Men når våre økonomiske eksperter, som må forutsettes å ville bygge på mer eksakte realiteter, lukker øynene for jordeierettens stadig sterkere beslagleggelse av andres arbeidsutbytte, da gjør de seg medskyldige i at inflasjonen ubønhørlig glir videre mot det bristepunkt hvor all økonomi påny bryter sammen i selvødeleggelse.

Da er det gjerne tiden for den fredelige verdenserobring som Krusjtsjov venter på, men da er det ikke våpnene som blir vår skjebne, men millioner arbeidsløse som mister håpet og troen på at vår sivilisasjon har evne til å sette det verdiskapende arbeidsliv i høysetet. Heller ikke vårt halv sosialistiske styre har vist seg oppgaven voksen, og hyrde-toner fra øst kan fenge mer enn vi aner.

Det er ikke kapitalismen i seg selv men jordmonopol kapitalismen i alle dens former som truer vår sivilisasjon, og her inntar jordeierettens evne til økende beslagleggelse av fremskrittets utbytte en fundamental stilling.

Å gjøre de samfunnsskapt grunnverdier rentebærende for vår og de kommende slekter vil gi oss det beste vern mot kriseskapende inflasjon.

Dette vil gi et naturlig grunnlag for en verden av frie mennesker, og det vil stanse den maktsyke utvikling mot en diktatorisk kommunistverden som daglig kommer oss så truende nær.

Halfdan Hansen.

Dansk tidsskrift «Grundskyld» jan. 1962.

Fellesmarked og monopol kapitalisme

Ordkiftet om fellesmarkedet fra vekslende synspunkter har etterhånden fått bredere front, og almenheten får et bedre utsyn over farene ved å gå inn i et tollmuret fellesmarked av denne art.

Også professor Ragnar Frisch har i flere innlegg kastet lys over skyggesider ved fellesmarkedet. Men

da han ifølge sine planøkonomiske ideer nytter anledningen til angrep på selve frihandelstanken, og betegner denne som veien til det uopplyste pengeveldets herredømme, da bortleder han oppmerksomheten fra tungtveiende faktorer, som bidrar til å bringe vårt økonomiske liv ut av likevekt.

Fra demokratisk synspunkt er det naturlig at enhver sikres rett til å bruke sine evner og frihet til å veksle sitt arbeidsutbytte med det de ønsker seg av andres produkter.

Men ut fra gammel vane og uklare følelser om, at en sådan likerett over landegrensene er noe helt annet, isolerer vi oss bak tollmuren i troen på at frihet i varebytte er skadelig for vår økonomi.

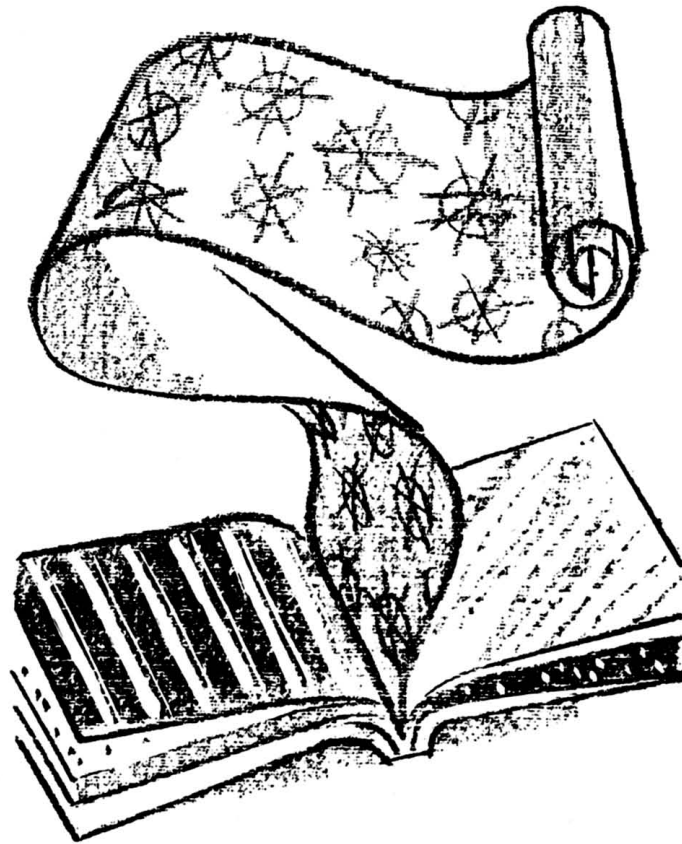
Vi overser ved dette at tollavgifter er en fordyrende belastning på vårt eget almene arbeidsliv.

Det venstreorienterte mindretall i 1920-årenes tolltariffkommissjon ga dengang, under medvirkning av menn som professor Arnold Ræstad og senere professor Ingvar Wedervang, en allsidig betenkning om frihandelens naturlige fordeler og med en innsikt i problemene, som kan bidra til å stille dagens tema i klarere belysning.

Betitlet «Hva toll er» kom betenkningen i særutgave trykt i Dagbladet 1924.

Nå merker man at isolasjonspolitikken likevel ikke fører til de ønskete resultater, og fellesmarkedet er blitt dagens tema i troen på at dette kan løse påtrengende problemer. I virkeligheten er det en innvitt til fortsatt å dele menneskeheten i fiendtlige seksjoner, som forneker den åpne hånds politikk og ikke kan tjene til å øke håpet om verdensfred og brorskapsfølelse mellom folkene. For å gjennomføre dette monstret av et fellesmarked må vi frasi oss ansvaret for egen kulturutvikling og legge denne i hendene på Sentral-Europa, hvor demokratisk mentalitet er lite utviklet og hvor økonomiske maktkonsentrasjoner har stor innflytelse. Vi må gå i blinde om vi på denne måte selger vår førstefødselsrett for en rett linser.

Når professor Ragnar Frisch imidlertid uten vitenskapelig begrunnelse kan hevde at frihandel er årsak til pengemaktens herredømme, da forveksler han årsak og virkning. Ved nærmere studium vil han forhåpentlig kunne se, at det er monopol kapitalismen i alle dens former, som er den fundamentale årsak til pengemidlenes opphoping på få hender og en vedvarende fare for sunn økonomi. Favoriserte bedrifter vokser seg i le av tollmurene til kapitalmektige konserner på bekostning av det almene arbeidsliv, og det forekommer allerede forberedelser til en utvidet konsolidering i fellesmarkedets ramme i likhet med kull- og stålsyndikatet i Vest-europeiske land. Sådanne maktkonsentrasjoner vil vanskelig kunne holdes vedlike i et åpent verdensmarked. Men i alle land, under planøkonomiske og friere arbeidsforhold, er privat

Herr Malermester!

Nå burde De ta turen innom vår tapetavdeling. Nyhetene fra inn- og utland er kommet, og vi har i år et utvalg i tapeter, som vi er stolte over. Ta en titt på prøvebøkene og tapetgalleriene, og De blir sikkert begeistret De også.

Vi benytter denne anledning til å gjøre Dem oppmerksom på to andre nyheter i veggbekledning, nemlig:

1. Fra Sanderson i London kommer en nydelig PREPARERT VEGGLERRET av 100% LIN i naturfarge som et tillegg til den populære CANOTEX jutestrie. Canotex leveres nu i 23 farver.
2. Vallø markedsfører en VEGGPLAST med tekstil bakside fra Storeys of Lancaster. Den leveres i 63 cm bredde, og er meget lett å tapetsere. VALLØ VEGGPLAST egner seg for steder hvor det kreves stor slitestyrke. F. eks. hoteller, skoler, sykehus, butikker, kjøkken, badrom osv.

Vår GULVBELEGGAVDELING i underetasjen står selvsagt også til Deres tjeneste. Foruten det store utvalg i LINOLEUM fører vi de ledende merker i PLAST-FLISER og PLAST METERVARE. Kjenner De f. eks. PLAST-O-FILT? Plast med filt underlag. — Sterkt som plast, mykt som filt.

Vil De ha fornøyde kunder, så kontakt oss når det gjelder tapeter og gulvbelegg. Vi står til tjeneste med prøver og pristilbud.

Med vennlig hilsen

R. **BRATLAND** ^A/_S
 TORVALMENNING

Etablert 1848

FORHANDLER AV:

SANDERSON tapeter

SANDERSON Canotex veggstrie

SALUBRA lys/vaskekte tapeter

JAPANSKE stråtapeter.

beslagleggelse av menneskenes livsgrunnlag, jorden og dens råstoffer, det største område for monopol-kapitalistisk maktutfoldelse.

Da det meste av vår nasjonale skogrikdom i misforstått liberalisme og til dels gratis ble overført til privateiendom fulgte bølger av formueskapende skogspekulasjoner. I dag er skogen vesentlig i hendene på mektige konserner, hvis økonomi stadig styrkes i takt med den økende naturverdi.

Har vi intet lært av fossejobbingen som et halvt århundre tilbake kunne gi spekulanter en formue sju hundre ganger så stor som deres innsats i løpet av noen uker? I tomtejobbing, ja fra fjære til fjell, overalt manifesterer fremskrittet seg i jordspekulasjonens økende trykk på arbeidslivet, i høykonjunkturer like til overkapitalisering.

Hertugen av Westminster er en av Englands rikeste menn på basis av de økende grunnavgifter han innkasserer som den største grunneier i London. Allerede i 1912 hadde den engelske lord Delamere sikret seg 650 tusen mål av det ulykkelige Kenyas beste jord, og som formann i the Kenya Land Board anbefalte han kynisk, at det beste middel til å få billig arbeidskraft var å hindre de innfødte i å kunne ernære seg selv på egen jord. Ser vi ikke overalt på denne klode hvorledes ethvert fremskritt følges av en akselerende prisutvikling på jord og råstoffkilder, som stiller forbedring av levekår etter bitre lønnskamper helt i skyggen og etterhånden gjør forbedringen illusorisk? Kanskje man ser dette lettere i underutviklede land, hvor naturens rikdommer utsuges til fordel for internasjonale interesser og en fyrstelig overklasse i overdådig luksustilværelse, mens landets barn knuges ned i usseldom.

Det var derfor ikke uten grunn at professor H. Ermann, Lausanne, måtte rette en skarp advarsel til den hvite rases kulturbevissthet i sin avhandling om problemet, og han innleder med å si:

«Det er en stor tanke og en bevegelse som vil omspenne verden og åpne menneskeheten nye veier til økonomisk og sosial sunnhet og til fredelig samarbeid. Det er tanken om jordens egenart og særstilling som det uunnværlige grunnlag for alt menneskeliv, for individet, familiene og folkene, et grunnlag som ikke kan utvides eller erstattes. Til dette kreves en jordrett som harmonerer med denne jordens egenart og som må være forskjellig fra rettsbegrepene om varer.

Romerretten fra det nasjonalt rotløse keiserdømmes forfallstid stilte jorden under vareretten og overga dermed menneskenes livsgrunnlag til den private uinnskrenkede og uansvarlige vilkårlighet. — — — Romernes slaverett har vi oppgitt og berømmer oss av dette.

Men deres varerett til jorden, som i vesen og virkning er nær beslektet med slaveretten, har vi fra middelalderen overtatt fra Bologna, med Justitians store lovverk, og vi ærer og priser dette som hovedgrunnlag for nåtidens kultur.» Og professor Ermann avslutter med følgende konklusjon:

«At vi, med den romerske keisertids slaveholderrett, behandler jorden som en vare, overlatt til den private vilkårlighet med ågrende spekulasjon i jordens uunnværlighet, deri ligger opprinnelsen og hovedårsaken til de verste misligheter i vår økonomi og kultur.»

Når våre økonomer ikke bygger på rent naturlovbestemte kjensgjerninger men former sine disipliner i overensstemmelse med gammel urett, må de ikke da rammes av den karakteristikk professor Harald Westergård gir:

«Vår tids økonomiske vitenskap er en sinnrik oppkonstruert tankebygning, men den mangler fundament?»

Halfdan Hansen.

Dansk tidsskrift «Grundskyld» jan. 1962.

Mennesker behandles som dukker i det politiske økonomiske sirkus

De økonomiske problemer blir etterhånden så påtrengende, at selv våre økonomiske eksperter står i kampstilling mot hverandre, og «velferdsstatens» bannerførere bringes til å vakle. Uenigheten er dog begrenset til om vi skal ha et tollmuret Norge eller et tollmuret europeisk fellesmarked. Utover dette er også dagspressen et begrenset forum.

Presset fra alle kanter må det erkjennes, at frihetsgudinnen lider av bleksott grunnet mangel på næring. Men frihetens idé kan aldri dø så lenge det er menneskeliv på denne klode. Arbeidet med å avskaffe særbeskyttelse for enkelte, og gi menneskene frihet under like vilkår, vil fortsette til ethvert samfunns-kapt privilegium, som undergraver denne frihet, blir opphevet. Privilegenes deling av menneskeheten i økonomisk avgrensede grupper fremmer den fiendtlige mentalitet, som innad kaster skygger over arbeidslivet og utad øker faren for krigerske forviklinger.

Denne mentalitet hindrer en voksende forståelse av vår kulturs 2000 år gamle budskap, til de undertrykte som arbeider tungt, om fred på jord når vi bare bygger på et rettsgrunnlag som gir alle livsvilkår på like fot, eller som det sies «Gjennomfører himlens lov også i jordiske forhold.»

Ekspertene har jo «realistiske hensyn» å ta i praktisk politikk» og øker restriksjonene i stedet for å fjerne dem, når kriser nærmer seg.

Under ordskiftet om fellesmarkedet er det her oppe få økonomer som har deltatt, og professor Ragnar Frisch må sies å stå i en særstilling ved de mange artikler, hvor han i kraftige ord advarer mot en tilslutning.

Dette standpunkt tar han imidlertid fordi det vil hindre den planøkonomiske politikk, som etter hans overbevisning er den eneste som kan bringe orden i vår økonomi.

Da jeg ikke kunne følge ham i dette syn ble nedestående artikkel sendt dagspressen, men da den antakelig kunne skape uorden i herskende begreper ble den ikke inntatt.

Hermed overendes den «Grundskyld», og et eksemplar av dette vil bli tilstillet professoren i håp om friske kommentarer fra hans side.

Artikkelen har da perspektiver som i høy grad har vitenskapelig interesse.

Halfdan Hansen.

Dansk tidsskrift «Grundskyld» jan. 1962.

Herr professor Ragnar Frisch

I en rekke artikler har De, herr professor, erklært Dem som motstander av tanken om vår deltakelse i et europeisk fellesmarked og dette synspunkt er også mitt. Dette fellesmarked på Romatraktatens premisser bygger på skjebnesvangre feilvurderinger, som langt overskygger de fordeler som mange mener det vil bringe.

Mitt synspunkt bygger imidlertid på helt andre premisser enn Deres, når De betegner fri handel som innledning til det uopplyste pengeveldes herredømme. dømme. En sådan karakteristikk av frihet i varebytte skyldes vesentlig en forveksling av årsak og virkning som også forekommer blant økonomer. Ofres det litt studie på problemet vil det ikke være vanskelig å se, at det er monopolkapitalisme i alle dens former som er fundamental årsak til pengenes opphoping på enkelte hender, og ikke det omvendte forhold.

Det er vel ikke noen næringsgren, hvor vi investerer så store summer som til forøkelse og modernisering av vår handelsflåte, som årlig bringer oss milliarder i valuta og muliggjør et overskudd i vareimport som andre gjerne kan misunne oss. Den seiler på alle hav i fri konkurranse, og verdensflåten i stadig vekst muliggjør ikke noe monopoldannelse. Men norske skip hevder seg ved et sjømannskap og en service som blir satt pris på.

USA har derimot drevet en planøkonomisk drivhusbeskyttelse for sin handelsflåte, som har gjort denne udyktig til å delta under frie konkurranseforhold.

På samme måte, som de store trustlignende konserner bak tollmuren i USA er vanskelig å komme tillivs, vil et tollmuret europeisk fellesmarked be- gunstige store konserner og sammenslutninger, som, beskyttet mot konkurranse fra en fri verden, bare tenker på å øke sitt utbytte med millioner. Det vest-europeiske stål- og kullsyndikat er et godt eksempel på dette, og vi får vel vite hva vi må betale om vi blir med på leken. Vårt nasjonale jernverk viser allerede interesse for å samarbeide med syndikatet om «stabile priser» for derved å vise verkets evne til å kunne stå på egne bein, hva det norske folk hittil ikke er funnet verdig nok til å forelleges regnskap om. Selv om et fritt varebytte viser vei til et kulturelt og fredelig samvirke i verdensformat, etter de linjer som GATT arbeider med, kan det nok bli behov for å holde øye med trustdannelser, men blir vi befridd for planøkonomiske inngrep, som etter mitt syn bygger på friksjoner og fører inn i blindgater, vil så-danne sammenslutninger i hvert fall bli begrenset til et fåtall. Derfor kan jeg dessverre ikke dele Deres syn på disse ting.

Denne min overbevisning vinner i styrke, når jeg ser den likegyldighet hvormed sosialøkonomene behandler hovedgrunnlaget for menneskenes liv og arbeid og fundamentet for monopolkapitalismens herredømme, nemlig denne klodes overflate med de rikdomskilder den er rikelig belastet med.

Privat beslagleggelse av jord har til alle tider, ikke bare i kolonialpolitikken, vært det sikreste grunnlag for folkenes undertrykkelse og til monopolkapital-gevinster. Kampen om mineraler og oljekilder er vel kjent, men la meg som eksempel også nevne, at den engelske lord Delamere allerede i 1912 hadde underlagt seg 650 tusen mål av det ulykkelige Kenya's beste jord.

Som formann i the Kenya Land Board anbefalte han også kynisk, at det beste middel til å få billig arbeidskraft var å hindre de innfødte i å kunne ernære seg ved eget arbeid. Hører vi ikke gjenklangen av den høyt besungne privateiendomsrett til jord, som ansees som et hovedgrunnlag for Vestens kultur? Skal denne bryte sammen under vekten av denne tese, eller vil vi med åpent øre lytte til professor H. Ermann's inntrengende advarsel til vår kulturbevissthet i en avhandling med følgende sluttsats:

«At vi behandler jorden som en vare overlatt til den private vilkårlighet med ågrende spekulasjon i jordens uunnværlighet, deri ligger hovedårsaken til de verste misligheter i vår økonomi og kultur.»

Vi har da nære ting som kan belyse dette. Det økte matvarebehov under første verdenskrig førte til høye kornpriser og utløste en vill spekulasjon i USA, hvor den beste hvetejord steg like til 20-dobbelte priser.

Etter krigen falt kornprisene, den dyre jord kunne ikke forrentes og i hundre tusenvis mistet farmerne sitt bruk og hjem. Landbrukskrisen forplantet seg verden over, også her hjemme truet den bankene med ruin.

Den svekkete økonomi ble innledning til industri-krisen i 1929, og den fortvilte situasjon med 50 millioner arbeidsløse måtte gi grobunn for de hitlerske eventyr.

Senere har USA gått inn for planøkonomisk politikk med garanterte kornpriser. Følgen er at jordprisene atter er steget til høyder, som bare kan forrentes ved hjelp av statens bidrag.

Følgen av de stabiliserte priser er en overproduksjon av korn som ikke kan eksporteres, selv til land hvor millioner sulter, fordi det ville føre til sammenbrudd på kornmarkedet, og USA vet snart ikke hvor det skal gjøre av alt det dyre korn staten må overta og lagre som død kapital.

Også her hjemme ser vi hvorledes milliardene som gjennom årene ofres til støtte for landbruket forsvinner i en mangdobling av prisen på landbruksjord i sentrale velstandbygder. Hertil bidrar andre milliarder som slektene har ofret til bedring av trafikkforholdene i dette landet.

Også fra bysentrene ut til de nye boligstrøk gir disse ofre betydelige utslag. De enorme utgifter samfunnet påtar seg, til formål som skaper formuer på private hender, tvinger det til å føre en hårdhendt skattepolitikk overfor det produktive arbeidsliv som skaper verdiene. Foruten det rike utvalg av direkte og indirekte skatter, som samfunnet skriver ut for å kunne ødsle med millionene, utgjør omsetningsavgiften alene en belastning på flere milliarder, uten noe hensyn til de mange som arbeider under vanskelige økonomiske forhold.

Stillet overfor realiteten i disse dyptgripende problemer forekommer det meg, at ordskiftet om større eller mindre tollmurete områder blir av sekundær betydning.

Nå vil jeg gjerne spørre Dem herr professor Ragnar Frisch: Finner De det uforsvarlig, at samfunnet på denne måte pålegger det arbeidende folk en hoveriplikt til fordel for private kapitalinteresser?

Eller er De enig med Deres kollega, professor Erling Petersen, om at mange skatter er gode skatter, når bare jordeierne får beholde retten til å beslaglegge de økende grunnverdier, som i realiteten er en kulturarv skapt av det norske folks felles ofre og innsats gjennom århundrer?

At mine tanker får uttrykk i litt bestemte former håper jeg at De tilgir meg. Det skyldes vel årenes vekt. Men jeg er takknemlig for ethvert saklig innlegg, som kan bidra til å kaste lys over de framsatte spørsmål fra andre synsvinkler. *Halfdan Hansen.*

Hvor er lyset og veien.

«De kan telles på mindre enn ti fingre, som fra Plato til i dag når opp til Henry George blant verdens sosiale tenkere. Ingen mann, ingen utdannet ved en høyere skole har rett til å anse seg som utdannet i sosial tenkning uten å ha førstehånds kunnskap om de teoretiske bidrag fra denne Amerikas store tenker.»

Professor John Dewey.

På den 177. årsdag for Colombia University, USA, tok presidenten, professor N. M. Butler, opp tanken om et verdensomfattende korstog for å klarlegge, at kapitalismen i fullendt form har overlegen evne til å frigjøre menneskeheten fra undertrykkelse og maktmisbruk i motsetning til kommunismen og andre planøkonomiske systemer, der søker å ordne de økonomiske forhold ved statsdirektiver.

År tilbake vakte synspunkter og argumenter i en bok av Henry George stor oppsikt og strid verden over.

Han gav den navnet «Fremskritt og fattigdom», og det problem han la frem var, hvorfor det er en så permanent skillelinje mellom dem som har lykken med seg, og de mange som ikke har det, til tross for vår økende evne til å skape overflod på alle områder? Dette er kjente fakta.

De år som er gått har satt Henry Georges analyse og synspunkter i en historisk belysning, som overbevisende stadfester den klarhet i tanken som preger hans behandling av vår kulturs mest påtrengende problemer.

Skal vi effektivt kunne dempe uro og glidning mot diktatoriske systemer, må vi ikke sitte selvoppgitt, ikke stå og vente og ikke forvirre almenheten med oppkonstruerte planer inntil det er for sent.

Det haster å gå til aksjon med en bedre plan bygget på naturlovene for samvirke mellom mennesker, som kan stadfeste overfor vår og kommende slekter, at den innsats som gjennom 300 år er ofret, for å frigjøre menneskeheten fra undertrykkelse, ikke har vært forgjeves.

I dag vil en pågående opplyst liberalisme bli den sterkeste makt i kampen mot nedbrytende diktatoriske tilbøyeligheter.

Stivbeint uvilje mot en sådan utvikling vil lede oss nærmere en katastrofe.

*Grets bøker hos
Giertsen
i Småstrandgaten*

Glaston ultra

ØRA FABRIKKER
FREDRIKSTAD

Malermestre!

Vi anbefaler oss
for leveranse av
alt i malerverer

A.s VESTLANDSKE FARVEHANDEL
malerverer en gros

Sang til kvinnen.

Mel.: En dollarprinsesse.

Kvinnen vår hyllest fortjener.
Henne vi vier en sang.
Av skapningens tall fenomener
står hun jo høyest i rang.
Hun er vårt hjerte nærest,
hun er vår hedersgjest.
Alltid i tankene kjærest.
Hun setter «spiss» på vår fest.

Kvinnen i dag er den samme
mangfoldige skapning som før.
Hun aldri på Eva gjør skamme.
Det sier vi som en honnør.
Hun er like øm og yndig,
like så god og snill.
Hun er like skjønn, like syndig.
Den dyreste skatt som er til.

Denne vår hyllest skal være
til kvinnene helt generelt,
men vi vil den adressere
til kvinnene her spesielt.
En hjertelig takk for strevet
skal syklubbens damer ha.
Det Stigende Fond har de hevet.
For dem vil vi rope HURRA!

Fritt etter Bj.

BOLIGPROBLEMET.

Han viste stolt frem sin nye leilighet.
— Er den ikke flott?
— Jovisst, sa vennen, men er ikke soveværelset
nokså lite?
— Å, det betyr ikke noe, for jeg får sjelden bruk
for det. Nå må jeg ta natten til hjelp for å klare
husleien.

Takk for maten.

Mel.: Sancta Lucia.

Bore me plucca
ock me ha drucca
rett no me trøtna
stivna i føtna.
Alle vi skal no
på taliano
syngja ein tone
men unizone.

Til alle donna
som her er coma
pudra og pynta
hurra me grynta
for alle dizz-no
forte fortizz-mo
hyggja dykk alle
med fine kalle.

Tacca fø mati
il cameradi
stappa i mago
kan ikkje klago.
No millo teppo
vilja me steppo
røyk di tobacco
godt sca da smaco.

So cara mio
slutta me boro
so sca me sio
ha oss litt morro.
Ta da legato
dric moderato,
gacc heim på føto
un poco trøto.

UVANT?

Hun kom hjem fra reise og stortutet for den mot-
tagelsen hun fikk. — Bryr du deg ikke det spor om
meg? På stasjonen kom du ikke og nå er jeg hjemme.
Men ikke så meget som et kyss eller en omfavnelser,
og jeg har vært borte i en hel måned.

— Jo, du har rett, sa han, men det er så uvant å
være deg så nær!

SKIKK OG BRUK.

Det hadde vært innbrudd, og da kriminalbetjenten
så hvor tyvene hadde rotet og ødelagt sa han til fruen.
— Når De så hvor fælt her så ut hvorfor meldte De
ikke innbruddet straks?

— Jeg trodde det var min mann som hadde vært
hjemme og skiftet klær.

ØKONOMI.

Hun forberedte sin far på at en frier var ventende.
— Jeg er sikker på at du vil like Fredrik.
— Har han penger, spurte faren.
— Dere mannfolk er like, sa hun, det var det samme
han spurte om deg.

«Sandpapir Nr. 1»

Utgitt av Festkomiteen i Bergens Malermesterlaug.

Redaktør: **Halfdan Hansen**, Olav Kyrresgt. 44. Telef. 12 779.

Ed. B. Giertsens Boktrykkeri.

Spesialforretning i

**LINOLEUM
og
TAPETER**

TÅRNPLASS 3 - BERGEN

HALFDAN HANSEN

FARGEINDUSTRI — MALERVARER TAPETLAGER

OLAV KYRRESGT. 44 — TELEFON 12779

MALERMESTRE!

I fargehandelen på Murhjørnet kan De få
reserveskinn til alle Deres slitte malerruller

FORØVRIG ALT I MALERVARER OG VERKTØY

Hilsen

Johnsen & Instebo Fargehandel A.s

SANDPAPIR

SANTO *fabrikker*

POSTBOKS 171

DRAMMEN

Stort utvalg i

Malervarer — Tapeter — Linoleum

for ethvert behov

Rikstelefon 13301

**Vi ønsker alle
våre forbindelser
et riktig godt
nytt år**

CHRIST. ENGEBRETSEN & SØN

Pilestredet 27 — Oslo